

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แม้ว่าจีนจะเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยนานกว่า 200 ปีมาแล้ว แต่ปัญหาเรื่องจำนวนชาวจีนทั้งหมดที่อยู่ในประเทศไทยมีจำนวนเท่าไรนั้น ในระยะนี้ยังไม่มีผู้ใดให้ตัวเลขที่แน่นอนได้ แต่จากการศึกษาหนังสือ *The Third China*¹ ซึ่งเขียนโดย นาย C.P. Fitzgerald ได้เขียนไว้ว่า จำนวนชาวจีนโดยประมาณ ปี พ.ศ. 2508 มีอยู่ประมาณ 3,600,000 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 31,000,000 คน และจากสถิติตัวเลขจำนวนชาวจีนจากกองทะเบียนคนต่างดาว และภาษีอากร กรมศุลกากร² แสดงว่าปี พ.ศ. 2508 มีชาวจีนต่างดาวอยู่ในประเทศไทย ประมาณ 348,582 คน ดังนั้นถ้าหักจำนวนชาวจีนต่างดาวออกจากจำนวนชาวจีนที่ไม่ใช่ต่างดาวมีจำนวนถึง 3 ล้านคนเศษ และเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2518 นี้ทางกรมศุลกากรทำการสำรวจชาวจีนต่างดาวอีก ปรากฏว่าชาวจีนต่างดาวมีจำนวนลดลงเหลือ 316,235 คน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะสาเหตุจากการตาย และการโอนสัญชาติ เมื่อเป็นเช่นนี้จะเห็นว่าจำนวนชาวจีนที่ไม่ใช่ต่างดาวจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งในขณะนี้จำนวนชาวจีนประเภทดังกล่าวอาจมีจำนวนมากกว่า 3 ล้านคนอย่างที่คาดคะเนไว้แต่แรก ก็พอจะอนุมานได้ว่า ชาวจีนดังกล่าวเป็นชาวจีน

¹C.P. Fitzgerald, The Third China (Vancouver : University of British Columbia, 1965), p. 39.

²กรมศุลกากร, เอกสารกองทะเบียนคนต่างดาวและภาษีอากร, กรมศุลกากร, 2511.

โดยวัฒนธรรม หรือที่เราเรียกกันว่า ลูกหลานจีน เกือบทั้งหมดไม่ใช่ชาวจีนแท้ ๆ นับเป็นชาวจีนโดยวัฒนธรรม³ (Cultural Chinese) และชาวจีนโดยวัฒนธรรมนี้ ตามองในแง่กฎหมายแล้วก็ไม่ต่างจากคนไทยพื้นเมืองโดยทั่วไป แต่อาจได้สัญชาติไทย โดยกำเนิดหรือโดยสัญชาติหรือเคยมีเชื้อสายจีนมาก่อน โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง

ชาวจีนโดยวัฒนธรรมหรือ คนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยนับว่ามี จำนวนมาก ซึ่งความจริงอาจมากกว่าที่คาดคะเนไว้มาก นอกจากนั้นนิสัยด้าน ความขยันขันแข็ง อดทนและรักความก้าวหน้าของชาวจีนซึ่งสืบทอดมาถึง ลูกหลาน ทำให้เด็กไทยเชื้อสายจีนเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อประเทศไทยทั้ง 3 ด้าน คือ บทบาทด้านเศรษฐกิจ บทบาทด้านสังคมและบทบาทด้านการเมือง

บทบาทด้านเศรษฐกิจ ชาวจีนมีส่วนเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศไทย มาเป็นเวลานานแล้ว ปัจจัยสำคัญที่เป็นเครื่องสนับสนุนอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความสามารถในการประกอบการค้า การรวมกำลังในทางเศรษฐกิจและ เศรษฐกิจในทางการค้า จากคุณสมบัติเหล่านี้ทำให้คนจีนสามารถควบคุมการค้าและ อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในประเทศไทยไว้ได้ นอกจากนั้นสภาพการประกอบธุรกิจของชาวจีน จะเป็นกิจการภายในครอบครัว และในที่สุดก็ถ่างมือไปยังลูกหลาน พวกชาวจีนจะให้ การศึกษาด้านการค้า มีการหางานก่อนการรับมอบงานอย่างจริงจัง ซึ่งลูกหลานจีน เหล่านี้จะดำเนินกิจการ เป็นธุรกิจแบบครอบครัว เช่นเดียวกับบรรพบุรุษของเขา ดังนั้น เด็กไทยเชื้อสายจีนทั้งในปัจจุบันและอนาคตย่อมเป็นกำลังสำคัญทางเศรษฐกิจ ของประเทศไทยควบคู่กัน⁴

³ ขจักษณ์ บุรุษพันธ์ (รวบรวม), "ชาวจีนในประเทศไทยกับปัญหาการค้า เมือง," วารสารสังคมศาสตร์, ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม, 2513), หน้า 98-99.

⁴ G. William Skinner, The Chinese Society in Thailand, (New York : Cornell University Press) pp. 91-117.

บทบาทด้านสังคม เป็นที่ทราบมาแต่คนแล้วว่าชาวจีนโดยวัฒนธรรม
 ประเทศไทยมีอยู่เป็นจำนวนมากกว่า 3 ล้านคน เพราะจากการสังเกตของบุคคล
 บางกลุ่มพบว่า การเพิ่มประชากรในกลุ่มคนจีนมีมากกว่าการเพิ่มประชากรของชาวไทย
 พื้นเมือง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ชาวจีนเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย
 (Largest Minority) ชาวจีนเหล่านี้มีลักษณะโครงสร้างทางสังคมส่วนใหญ่ยังคง
 รักษาวัฒนธรรมและชนบประเพณีดั้งเดิมไว้ได้ ปัจจัยที่ทำให้ชาวจีนสามารถรักษา
 วัฒนธรรมและชนบประเพณีดั้งเดิมไว้ได้ ก็คือการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชาวจีนใน
 รูปต่าง ๆ อาทิเช่น การรวมตัวกันในรูปสมาคม การออกหนังสือพิมพ์จีน และการจัด
 ตั้งโรงเรียนจีน ฯลฯ โดยเฉพาะการจัดตั้งโรงเรียนจีน เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า
 ภาษาเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความผูกพันของชนชาติเดียวกัน เมื่อชาวจีนและลูกหลาน
 จีนมีโอกาสศึกษาภาษาจีนเช่นนี้ จึงเป็นการง่ายในการสร้างความรู้สึกร่วมกันในเชื้อชาติ
 ของตน และเป็นต้นเหตุให้เกิดความผูกพันในจีนคอมมิวนิสต์ได้ ซึ่งรัฐบาลไทยได้สังเกตเห็น
 ปัญหานี้ รัฐบาลพยายามที่จะให้เด็กไทยเชื้อสายจีนและชาวจีนกลับมาเป็นคนไทย
 ให้มากยิ่งขึ้น โดยการใช้นโยบายผสมกลมกลืน (Assimilation Policy) และ
 ลดจำนวนโรงเรียนสอนภาษาจีนให้น้อยลง⁵

บทบาทด้านการเมือง สำหรับลูกหลานของชาวจีนหรือเด็กไทยเชื้อสายจีน
 ซึ่งเกิดในราชอาณาจักรก็จะได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมายสัญชาติทันที ซึ่งจะทำให้
 ได้รับสิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับชาวไทยเอง อย่างไรก็ตามเด็กไทยเชื้อสายจีนก็
 ใ้สัญชาติไทยโดยการเกิด ยังคงมีสัญชาติจีนตามกฎหมายสัญชาติในเวลา
 เดียวกัน ดังนั้นจึงทำให้เป็นบุคคลที่มีสองสัญชาติ และจากเหตุการณ์ทางการเมือง

⁵พิชัย รัตนพล, "วิวัฒนาการการควบคุมโรงเรียนจีน" (วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2512),
 หน้า 69.

ระหว่างประเทศซึ่งประเทศจีนทั้งสองฝ่ายต่างแข่งขันหาความสนับสนุนจากชาวจีนที่อยู่
นอกประเทศไปทำให้เกิดปัญหาการเมืองภายใน ไทย ประเทศไทยจึงต้องคอย
พิจารณาแก้ไขอยู่เสมอ และไทยเคยมีข้อเสนอให้มีการถอนสัญชาติของบุคคลเหล่านี้ใน
เมื่อใดกระทำการผิดกฎหมายขึ้น และมีเหตุว่าบุคคลที่มีสองสัญชาติที่มีแนวโน้มที่
อาจจะหมดสิ้นไปได้ ถ้าหากว่าทั้งประเทศจีนคอมมิวนิสต์และจีนคณะชาติได้รวมเข้า
ด้วยกัน⁶ เด็กชาวจีนเหล่านี้เป็นเครื่องมือของตน แต่ในปัจจุบันทั้งสองประเทศ
ดังกล่าวก็ยังไม่สามารถจะรวมกันได้ ขณะเดียวกันเด็กไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย
ก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเป็นกำลังทางการเมืองที่สำคัญของประเทศ ผู้วิจัยจึงมี
ความเห็นว่าจะได้มีการศึกษาความคิดเห็นทางการเมืองของเด็กไทยเชื้อสายจีน
ว่ามีความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะอนุรักษนิยม เป็นกลาง หรือก้าวหน้า ตลอดจน
ศึกษาระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูของ
บิดามารดา เพศ การเรียนรู้ภาษาจีน สัมพันธ์กับความคิดเห็นทางการเมืองของ
นักเรียนอย่างไรหรือไม่

อนึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยนักเรียนไทยเชื้อสายจีนเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น เนื่องจากเด็กในระดับการศึกษานี้สามารถแสดง
ความคิดเห็นทางการเมืองอย่างชัดเจนพอควร นอกจากนั้นนักเรียนไทยเชื้อสายจีน
ในกรุงเทพมหานครยังมีจำนวนมากพอที่จะเป็นตัวอย่างประชากรของประเทศได้

⁶ ทีวี ซีระวงเสรี, "สถานภาพทางกฎหมายของชาวจีนในประเทศไทย"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 63-64.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มความคิดเห็นแบบอนุรักษนิยม (Conservative) กลุ่มความคิดเห็นแบบเป็นกลาง (Intermediate) และกลุ่มความคิดเห็นแบบก้าวหน้า (Liberal) โดยสรุปผลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นทางการเมืองเกี่ยวกับความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไป คำนการเมืองการปกครอง สิทธิการเมือง สถาบันทางการเมือง การค้นคว้า การเปลี่ยนแปลงและบทบาทของนักเรียนต่อการเมือง หลักสูตรการสอนและแหล่งให้ความรู้ทางการเมือง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่
 - ก. พื้นฐานความรู้ของบิดามารดา
 - ข. อาชีพของบิดามารดา
 - ค. การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนเพศชาย และนักเรียนไทยเชื้อสายจีนเพศหญิง
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนที่เคยเรียนภาษาจีนกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีนที่ไม่เคยเรียนภาษาจีน
5. เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองเกี่ยวกับการเมืองในโรงเรียนต่อไป

สมมุติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานในการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนไทยเชื้อสายจีนในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในกลุ่มอนุรักษ์นิยม
2. ระดับการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีน
3. อาชีพของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีน
4. การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีน
5. นักเรียนไทยเชื้อสายจีนหญิงและชายมีความคิดเห็นทางการเมืองไม่แตกต่างกัน
6. นักเรียนไทยเชื้อสายจีนที่เคยเรียนภาษาจีนและไม่เคยเรียนภาษาจีนมีความคิดเห็นทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตดังนี้ คือ

1. ศึกษาความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - ก. โรงเรียนรัฐบาลชาย ได้แก่ โรงเรียนบวรนิเวศ เขตพระนคร
โรงเรียนวัดไตรมิตรวิทยาลัย เขตสัมพันธวงศ์

- ข. โรงเรียนรัฐบาลหญิง ไค่แก๋ โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย เขต
ยานนาวา โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม เขตบางรัก
- ค. โรงเรียนรัฐบาลสหศึกษา ไค่แก๋ โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม
เขตยานนาวา โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก
- ง. โรงเรียนราษฎร์ชาย ไค่แก๋ โรงเรียนกุหลาบวิทยา เขต
สัมพันธวงศ์ โรงเรียนสหคุณศึกษา เขตบางรัก
- จ. โรงเรียนราษฎร์หญิง ไค่แก๋ โรงเรียนราชินีล่าง เขตพระนคร
โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย เขตปทุมวัน
- ฉ. โรงเรียนราษฎร์สหศึกษา ไค่แก๋ โรงเรียนสมานศึกษาวิทยา
เขตป้อมปราบ โรงเรียนศึกษาวัฒนา เขตปทุมวัน

2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนไทยเชื้อสาย
จีนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพ
มหานคร ซึ่งนักเรียนจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ

- ก. มีสัญชาติไทยโดยกำเนิดหรือโอนสัญชาติและบิดาหรือมารดา
มีเชื้อสายจีน
- ข. มีความสามารถในการพูด (และ/หรือ) เขียน (และ/หรือ)
อ่านภาษาจีนได้
- ค. ภายในครอบครัวสนทนาคิดต่อกันด้วยภาษาจีน
- ง. ที่บ้านมีหนังสือพิมพ์จีน
- จ. เคยเรียนภาษาจีน

หมายเหตุ ตัวอย่างประชากรจะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ก. และมีคุณสมบัติ
อื่น ๆ ในข้อ ข. ค. ง. จ. อย่างน้อย 1 ข้อ

3. ศึกษาความคิดเห็นทางการเมืองในเรื่องต่อไปนี้

- ก. เรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง
 - ข. ลัทธิการเมือง
 - ค. สถาบันทางการเมือง
 - ง. การค้นคว้าและการเปลี่ยนแปลงและบทบาททางการเมือง
 - จ. หลักสูตร การสอนความรู้ทางการเมือง
 - ฉ. แหล่งที่ได้รับความรู้ทางการเมือง
4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นทางการเมืองกับองค์ประกอบ

ต่อไปนี้

- ก. พื้นฐานทางการศึกษาของบิดามารดาของนักเรียนจัดเป็น 8 รัศมี คือ
 - 1) ศึกษาจากประเทศจีน
 - 2) รัศมีไม่ได้อ่านโรงเรียน
 - 3) รัศมีไม่จบประถมศึกษาปีที่ 4
 - 4) รัศมีจบประถมศึกษาปีที่ 4
 - 5) รัศมีจบประถมศึกษาปีที่ 7
 - 6) รัศมีจบมัธยมศึกษาปีที่ 3
 - 7) รัศมีจบมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า
 - 8) รัศมีจบอนุปริญญา หรือเทียบเท่า
 - 9) รัศมีจบปริญญาตรีขึ้นไป
- ข. พื้นฐานทางอาชีพของบิดามารดาของนักเรียนจำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ
 - 1) กรรมกร ชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน
 - 2) ค้าขาย ช่าง ช่าง
 - 3) ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ
 - 4) ข้าราชการพลเรือนอื่น ๆ ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ

- ค. การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดาแยกออกเป็น 3 ลักษณะ
- 1) การเลี้ยงดูแบบที่บิดามารดาควบคุมเข้มงวด กวดขันมาก
(Authoritative Rearing)
 - 2) การเลี้ยงดูแบบที่บิดามารดาไม่เข้มงวดกวดขันมากนัก แต่ไม่ปล่อยอิสระเสรีมากนัก (Democratic Rearing)
 - 3) การเลี้ยงดูแบบที่บิดามารดาปล่อยอิสระเสรีมาก
(Laissez-Faire Rearing)

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นทางการเมืองระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายจีนเพศชายและเพศหญิง

6. เปรียบเทียบความคิดเห็นทางการเมืองของนักเรียนไทยเชื้อสายจีนที่เคยเรียนภาษาจีนและไม่เคยเรียนภาษาจีน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเชื่อว่า การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเมืองนั้นสามารถเข้าใจได้ โดยการอุปมาจากพื้นฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาจคลาดเคลื่อนได้เนื่องจากเหตุดังต่อไปนี้

1. ความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน ซึ่งอาจจะตอบไม่ตรงกับความรู้ที่แท้จริงตามที่ตนเองทราบ เพราะอาจจะคำนึงถึงผลได้ผลเสียจากการตอบ หรือเป็นเพราะการปรึกษาเพื่อน ๆ

2. ผู้วิจัยได้นำหนักของคำตอบแต่ละข้อเท่ากัน ซึ่งคำตอบแต่ละข้ออาจจะมีมีความสำคัญต่อความคิดเห็นทางการเมืองไม่เท่ากัน อาจทำให้ความสำคัญของความคิดเห็นนี้คลาดเคลื่อนไปได้

3. ตัวประกอบอื่น ๆ ที่ไม่ได้ควบคุม เช่น อายุ เขาวนปัญญา ทัศนคติ ทัศนคติ และตัวการอื่น ๆ ที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักเรียนย่อมมีผลทำให้การวิจัยไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

4. ความเปลี่ยนแปลงทางการ เมืองไทยปัจจุบันอาจมีผลทำให้ข้อมูลนี้คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงไปบ้าง

คุณค่าที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. โรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนวิชาสังคมศึกษาจะใช้ผลการวิจัยนี้ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงเนื้อหาสาระ วิธีการสอน และกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. สถาบันฝึกหัดครูอาจใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเตรียมครูสอนวิชาสังคมศึกษาให้เหมาะสมกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีนเมื่อออกไปทำการสอน
3. ผู้มีหน้าที่วางแผนการศึกษาแห่งชาติอาจใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรสังคมศึกษาให้เหมาะสมกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีนยิ่งขึ้น
4. เป็นแนวทางการวิจัยในกรณีที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำจำกัดความ

ความคิดเห็น(Opinion) คือความรู้สึกเฉพาะตัวของบุคคลที่มีต่อคำถามในแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ โดยไม่มีผู้วินิจฉัยว่า ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี

ใน Dictionary of Education ของ Good ให้ความหมายไว้ว่าคือ ความเชื่อ การตัดสินใจ ความคิด ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์หรือซึ่ง

⁷Carter V. Good, Dictionary of Education (New York : McGraw-Hill Book Co., Inc., 1973), p. 399.

นำหน้าว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

การเมือง หมายถึงหลักเกณฑ์และกิจกรรมตลอดจนองค์การและบุคคลอันเป็นองค์ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการบริหารและการปกครองประเทศ

ความคิดเห็นทางการเมือง หมายถึงความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมนุษย์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริหาร การปกครองประเทศ ตลอดจนเกี่ยวกับองค์การและบุคคลที่เป็นองค์ประกอบในกิจกรรมนั้น ⁸ ซึ่งแยกออกเป็น

ก. ความคิดเห็นทางการเมืองก้าวหน้า (Liberal) หมายถึงพวกที่ถือหลักว่า จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งเก่าโดยสิ้นเชิง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมมากยิ่งขึ้น

ข. ความคิดเห็นทางการเมืองอนุรักษนิยม (Conservative) หมายถึงพวกที่ยึดมั่นในแนวที่เป็นอยู่เดิมในสังคม และถือว่าคืออยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง

ค. ความคิดเห็นทางการเมืองเป็นกลาง (Intermediate) ซึ่งหมายถึงพวกที่เห็นว่าบางสิ่งบางอย่างควรมีการเปลี่ยนแปลงโดยวิธีที่กลุ่มก้าวหน้าต้องการ แต่ไม่ใช่ทุกอย่างที่ควรจะต้องไว้อย่างเดิมตามแนวความคิดของอนุรักษนิยม

นักเรียน หมายถึงนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานครในปีการศึกษา 2519

นักเรียนไทยเชื้อสายจีน หมายถึงนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีคุณลักษณะดังนี้ คือมีสัญชาติไทยโดยกำเนิดหรือโอนสัญชาติและบิดามารดาเชื้อชาติจีน (และ/หรือ) มีความสามารถในการพูด (และ/หรือ) เขียน (และ/หรือ) อ่านภาษาจีนได้ (และ/หรือ) ภายในครอบครัวสนทนาคิดทอกันด้วยภาษาจีน (และ/หรือ) ที่บ้านของนักเรียนรับหนังสือจีนรายวัน (และ/หรือ) นักเรียนเคยเรียนภาษาจีนมาก่อน

⁸ จรูญ สุภาพ, หลักรัฐศาสตร์ฉบับพิศดาร (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 555.

การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนที่เข้มงวดกวดขัน (Authoritative Rearing) หมายถึงลักษณะการเลี้ยงดูลักษณะที่ 1 ในแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดู ๗

การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนที่ไม่เข้มงวดกวดขันนัก (Democratic Rearing) และไม่ปล่อยอิสระมากเกินไป หมายถึงลักษณะการเลี้ยงดูลักษณะที่ 2 ในแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดู ๗

การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนที่บิดามารดาปล่อยอิสระเสรีมาก (Laissez-Fair Rearing) หมายถึงลักษณะการเลี้ยงดูลักษณะที่ ๓ ในแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดู ๗⁹